

Ad téma: Právo a morálka, příp. právo a politika

Ústavní soud: Vazba sbormistra Bambini di Praga je v rozporu s ústavním pořádkem ČR

Tisková zpráva

27. 6. 2005

Obvodní soud pro Prahu 4 a Městský soud v Praze porušily při rozhodování o vazbě stěžovatele B. K. Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a také Listinu základních práv a svobod, a to zásahem do práva stěžovatele na osobní svobodu. Konstatoval to dnes po veřejném jednání ve věci Ústavní soud, který zároveň nařídil Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby v den vykonatelnosti nálezu o vazbě rozhodl znovu, přičemž stěžovatel musí přitom být soudem slyšen.

Ústavní soud ve svém rozhodnutí nejprve poukázal na svůj nedávný plenární nálezh, vyhlášený ve Sbírce zákonů dne 17. 6. 2005. Jím bylo zrušeno ustanovení trestního řádu, které vylučovalo možnost slyšení obviněného před tím, než je rozhodováno o jeho stížnosti proti usnesení státního zástupce o dalším trvání vazby. Ústavní soud k tomu tehdy uvedl, že taková právní úprava neodpovídá Úmluvě, podle níž patří mezi záruky spravedlnosti řízení i právo obviněného být slyšen v řízení, v němž je rozhodováno o dalším trvání vazby. Slyšení přitom nelze chápat pouze jako výsledek obviněného. Jde o jeho právo být slyšen jako procesní strana k návrhu v jeho věci a k důkazům, o něž se návrh opírá. Takto slyšen musí být obviněný nejen při prvním rozhodování o vazbě, ale také při rozhodování o jejím dalším trvání. I když v době rozhodování o vazbě stěžovatele nebyl ještě uvedený nálezh vydán, měly podle soudkyně zpravodajky Elišky Wagnerové soudy aplikovat příslušná ustanovení trestního řádu tak, aby byla v souladu s ústavním pořádkem.

Osobní svoboda stěžovatele byla omezena podle § 67 písm. b) tr. řádu, který umožňuje vzetí obviněného do vazby, je-li obava, že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání (tzv. koluzní vazba). Podle trestního řádu ovšem může koluzní vazba trvat maximálně tři měsíce. Delší může být jen tehdy, že se by se prokázalo, že obviněný na svědky nebo spoluobviněné skutečně působil. V takovém případě rozhoduje o dalším trvání vazby soudce na návrh státního zástupce. Jde vlastně o výjimku ze zákonného pravidla o nejdéle tříměsíční koluzní vazbě. Zákon zde proto nařizuje přísnější kritéria a o jejich použití lze podle názoru Ústavního soudu rozhodnout pouze tehdy, je-li obviněnému dána možnost vyjadřovat se a vyvracet důkazy uplatněné státním zástupcem. Pokud je totiž rozhodováno o návrhu jedné ze stran, musí být podle základních přirozenoprávních zásad slyšena i druhá strana.

Ústavní soud proto dospěl k závěru, že jak Obvodní soud pro Prahu 4, tak Městský soud v Praze svým postupem porušily ustanovení Úmluvy, když nerespektovaly právo stěžovatele na slyšení. Držení stěžovatele ve vazbě v době od vydání napadených rozhodnutí obecných soudů až do okamžiku vykonatelnosti dnešního nálezu je proto podle Ústavního soudu nezákonné.

Soudkyně zpravodajka Eliška Wagnerová v závěru odůvodnění nálezu konstatovala, že Ústavní soud není povolán k tomu, aby rozhodoval o propuštění stěžovatele z vazby na svobodu. Zdůraznila ovšem, že každý další den i hodina strávená ve vazbě by mohla být považována za pokračování v neústavním zásahu do osobní svobody stěžovatele, pokud nebude postupováno ústavně souladným způsobem. Dodala, že všechny orgány veřejné moci, včetně Vězeňské služby ČR, jsou povinny jednat tak, aby nebylo zbytečně prodlužováno omezení osobní svobody stěžovatele, a to i v řádu hodin.

Ústavní soud uzavřel, že obecný soud musí při novém rozhodování zhodnotit důvodnost vazby ve světle skutečností, k nimž došlo v mezidobí, tedy v době od vydání nyní rušených rozhodnutí obecných soudů do okamžiku vykonatelnosti dnešního nálezu. V této souvislosti Ústavní soud připomněl, že vzetí a držení obviněného ve vazbě představuje krajní prostředek a soudy musí vážit i jiné způsoby pro naplnění téhož účelu, jako je například dohled probačního úředníka.

Zdroj: www.concourt.cz- Tiskové zprávy

Otázka:

Zamyslete se nad pojetím práva a morálky, jednalo se v daném případě (nebo v jiných známých kauzách) o porušení obou normativních systémů neb jen jednoho – kdo o tom v jednotlivých případech rozhoduje? Sahrávají v trestních mediálních kauzách svoji roli i média?

Jakým způsobem lze postihnout soudce za jeho nesprávné rozhodnutí, kterým kupř. způsobí nutnost propuštění obviněného z vazby, ačkoli pro to jinak nebyly splněny ostatní podmínky?